

Mening om dem, men det var den Mening, som jeg antog maatte være tilstede hos de Mange, som nu søgte at faae givet Statskassens Midler en Anvendelse, som var alt Andet end ordinær, og som gif saaa vidt, at den kun vilde være forsvarlig under ganske ekstraordinære Forhold. — Jeg skulde meget beklage, om en Ytring af mig før havde givet ærede Medlemmer den Formening, at jeg vurderede Finansministeriets Gøne til at bedømme Pengeforholdene ringere, end den i Virkeligheden er. Jeg maa næsten tro det efter den Ytring, som fremkom fra det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen), en Ytring, som gif ud paa, at en saadan Bedømmelse, som her udfordredes lige overfor Begjæringer om Laan til Sparekasserne, maatte dog Finansministeriet være i Stand til. Dertil hørte ikke saa meget, selv om man ikke var meget kyndig i Pengefager, saa maatte man dog kunne det. Jeg maa tillade mig at gjøre det ærede Thing opmærksomt paa, at det efter min Mening paa ingen Maade vilde være gjort dermed, at man lige overfor de indkomne Begjæringer fra Sparekasserne om at faae Løb og Del i disse Millioner, indskrænkede sig til at undersøge, om ogsaa de Papirer, som bleve budte til Sikkerhed, vare gode. Jeg skal indrømme, at skjøndt det vilde være et noget ekstraordinært Arbejde for Finansministeriet paa denne Maade at undersøge Værdien ikke af den Slags Papirer, som ere almindelig kjendte paa Pengemarkedet, men af private Papirer, Prioritetsobligationer og deslige, saa tror jeg dog nok, at dette kunde man komme ud af. Men Sagen er den, at naar Millionerne skulde anvendes overensstemmende med den Hensigt, hvori de bleve bevilgede — og jeg ser ikke rettere, end at det vilde være Ministerens uafviselige Pligt at forviise sig om, at det Forhold i Virkeligheden var tilstede, som Rigsdagen havde forudsat den Gang, den gif ind paa en saa overordentlig Forholdsregel som det at laane Sparekasserne disse Penge — var det jo ingenlunde gjort med at gennemse de Rakker af Papirer, som bleve indsendte samtidigt med Laanebegjæringerne, men hele den vedkommende Sparekasses Forhold maatte tillige undersøges. Var den f. Ex. i og for sig insolvent, kan jeg dog ikke antage, at Meningen skulde være, at man skulde laane Penge til en saadan Sparekasse. Dette antager jeg iøvrigt ikke vilde blive Resultatet af en Undersøgelse lige overfor nogen Sparekasse; jeg haaber, at man ikke er kommen saavidt i sin Bestræbelse for at erhverve høie Renter af sine Kapitaler, for at kunne betale Sparerne høie Renter, at nogen Sparekasse heri Landet, skulde kunne siges at være insolvent. Dette tror jeg i Virkelighed skulde vise sig ikke at være Tilfældet. Men hvad der absolut maatte undersøges, var, om i Virkeligheden den vedkommende ansøgende Sparekasse var i det Tilfælde, at den behøvede Andel i den store Laanekapital, for at vi ikke skulde komme i det Til-

felde at bevilge Laan, som vi kunde have undgaaet. Dette maatte jo undersøges i ethvert Tilfælde. Men dermed er man ikke færdig. Efter at have undersøgt dette, vilde man desforuden, for saavidt disse bevilgede Millioner ikke kunne dække Alt, hvad der begjæredes, ogsaa have at foretage et skjønsmøt Valg mellem de i og for sig kvalificerede Sparekasser, der b gjæredes Laan, og at bestemme, i hvilket Forhold Laanet skulde ydes. Selv om denne Virksomhed indskrænkede sig til, som Udvalget har forudsat, at gjælde Sparekasser, som jeg har forstaaet det, gennem Sparekasserne at hjælpe Sparekassernes Debitorer; selv om den altsaa kun indskrænkede sig udelukkende til Sparekasserne, og man ikke — som jeg anser det for uundgaaeligt nødvendigt, naar man overhovedet vil ind paa denne Vej — satte sig et større Formaal, saaledes at ikke alene Sparekasser men andre Pengeinstituter kunde blive støttede, Pengeinstituter, hvis Betydning lige over for deres Klienter vistnok er at stille fuldt lige med Sparekassernes — her sigter jeg særlig til saadanne Laaneinstituter, som støtte den mindre Industri her i Landet — selv om den, siger jeg, indskrænkede sig dertil, vilde den dog blive besværlig, og fik den et større Omfang vilde det blive endnu umuligere for Finansbestyrelsen, som den nu er, direkte at varetage denne Opgave. Jeg tror, at man i 1857 slog ind paa den eneste mulige Vej i dette Tilfælde ved at skabe en selvstændig Laanebestyrelse, selvfølgelig under Finansministeriets Tilsyn. Jeg haaber, at der herefter ikke mere skal være nogen Misforstaaelse mulig af mit Standpunkt lige overfor dette store Spørgsmaal om, hvorvidt og paa hvilken Maade Statskassens Midler umiddelbart skulde komme Omfattningen til Gode; jeg haaber nu at have udtalt mig saa udførligt om dette Punkt, at der i alt Fald ikke kan være nogen Tvivl mere om min Opfattelse af Sagen.

Jagd: Da det er mig særdeles magtpaaliggende netop i denne Sag ikke at blive misforstaaet af den høitærede Minister, skal jeg tillade mig nærmere at berigtige min tidligere Udtalelse derhen, at det aldrig er faldet mig ind, at Østerskammeret skulde være frit, da jeg tværtimod erkjender, at dette Jyskeri mere end noget Andet nødvendig maa være under Statens Kontrol, ikke heller at Statskassen skulde opgive Indtagten af dette Jyskeri; men at det tværtimod burde ordnes saaledes, at Statskassens Interesser paa en mere betryggende Maade varetoges samtidig med, at den lokale Befolknings naturlige Ret stete Fyldest, og endelig for det Credie, at den Hentydning, jeg gjorde til tidligere Regjeringers Dispositioner, fremkom jeg med, netop fordi jeg har en saa ubetinget Tillid til den høitærede Ministers Retssindighed og Humanitet, da det er min Overbevisning, at man inden kort Tid vil være nødt til at